

La fe sens òbra mòrta es

...sosténer l'IEO es pas sonque ajudar una associacion, es tanben donar mejans a una mission culturala que participa a la vida del territòri...

Amics,

A la fin del mes de junh, una delegacion de l'IEO d'Arièja es estada recebuda pels elegits del Conselh Departamental en carga de la cultura per les i presentar nòstras accions, nòstras dificultats e tanben nòstras ambicions per l'avenir.

Aqueste rescontre èra necessari. L'IEO d'Arièja es dempuèi decenias un actor de la vida culturala del departament. Per l'ensenhament de la lenga occitana, las animacions culturalas, le teatre, las manifestacions, le trabalh amb les partenaris associatius e totes les que fan viure la lenga, participam a la transmission d'un patrimòni viu que fè partida de l'identitat d'Arièja.

Avèm presentat als elegits la realitat de nòstra situacion : nòstra voluntat de contunhar e de desvolopar nòstras accions, mas tanben las dificultats ligadas a la manca de mejans e a la reduccion de nòstres mejans umans. Avèm volgut dire clar que sosténer l'IEO es pas sonque ajudar una associacion, es tanben donar mejans a una mission culturala que participa a la vida del territòri.

La voluntat nòstra èra de fèr reconéisser le ròtle màger de l'IEO d'Arièja per que siá identificat coma un interlocutor de referéncia tre que s'agís de la question occitana. Las responsas dels elegits, dins son ensemble, son estadas positivas.

Son puslèu favorables a la presa en compte de l'occitan dins la politica publica. La majoritat reconeis la plaça de la lenga occitana dins le patrimòni ariegés e sembla dispasada a trabalhar amb nosautres per trobar solucions que permeton de perennizar nòstra accion.

Semblan d'acòrdi per nos fèr conéisser melhor gràcias a la ret plan larga del Conselh Departamental, i aurà lèu un annuari en linha, l'escasença per nosautres d'inscriure las nòstras accions, la proposicion d'organizar causas cap al Mas d'Asil (teatre, lecturas...) en collaboracion amb Joan Marc Rauzy, nos van crompar dictionaris toponimics per ne provesir totes les CDI e las bibliotècas del departament e serem convidats a ne fèr la presentacion pels joves. Aqueles escambis nos fan esperar que se pòt bastir un partenariat mès fòrt amb le Departament. La condicion que torna sovent, es que l'afèr còste pas tròp ! Una resèrva classica, mas que mòstra plan las limitas de la voluntat d'engatjament dels nòstres elegits. Demòra encara de fèr evoluir unas representacions encara vivas que veson l'occitan coma una realitat marginala o sonque ligada al passat. Cal contunhar de mostrar que l'occitan es una lenga viva, una lenga de transmission, de creacion e de ligam social, dubèrta a totes les estatjants d'Arièja.

Una lenga es pas solament una aisina de comunicacion : es una

memòria, una cultura, una faïçon de viure un territòri e de comprèner le mond. Dire que l'occitan es « marginal » es sovent constatar una realitat estatistica sens se pausar cap de questions sus las politics que l'an produita. Se la lenga fèr repè, es pas per asard, mas per de causidas istoricas e institucionals plan conegudas. La question es doncas pas tant aquela de son « inutilitat » coma la de la responsabilitat collectiva fàcia a son avenir. Dins Arièja coma dins Occitània tota, l'occitan demòra present dins las expressions popularas, dins la toponimia, dins la creacion artistica e dins las dinamicas associativas e educativas.

Pasmens, cal pas desbrembar que l'estiu es tanben le temps dels rescontres e de la fèsta ! Les festenals occitans, las manifestacions culturalas, les concèrts, les espectacles e totes les moments de partatge que se debanan dins nòstres vilatges e nòstras vilas nos fan véser que la lenga es encara una lenga de vida e de convivialitat. Profeitem doncas d'aquestes jorns d'estiu per nos tornar trobar al Festen'òc de Saurat e al Tad'estiu de Foish e a totes las autras manifestacions culturalas per parlar occitan e fèr viure aquela cultura que nos acampa. Vos desiri a totes bonas vacanças, moments de repaus e de jòia.

Tornarem en setembre amb vam e determinacion, per tirar camin, perque sabèm que la lenga a encara besonh de nosautres, atal entre totes, ac farem tot !

Annia Wolf,
presidenta de l'IEO d'Arièja

Qualques datas pel mes de Julhet

05/07/2026

Mirapeish

Salon del libre amb taulièr de l'IEO d'Arièja.

Contact :

ieo09@orange.fr
05 81 06 03 88

16, 17, 18 & 19/07/2026

Foish

Trad'Estiu 2026 – Teatre, balètis, mòstra, trad'aperò...

Contact :

trad.estiu@laposte.net
06 74 91 83 07

11, 12 & 13/07/2026

Saurat

Festen'Òc Edicion 2026 - Concèrts, spectacle pels dròlles, repaishes, estagi de cosina, estagi de cant, etc.

Contact e entresenhas :

festenoc@netcourrier.com

26/07/2026

Leran

Fèsta occitana de la Sant Jacme amb taulièr del Cercle Occitan del País d'Òlmes e de Mirapeish

Contact :

c.copom@orange.fr
06 34 98 91 13

EMISSIONS DE RÀDIO

Cada jorn a 12h32 e 18h52 - De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7FM

Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7FM

Qué s'es passat en junh ?

Excursion a Montsegur 2 de junh de 2026

Lo 2 de junh passat le cercle de Foish organizèt una sortida a l'entorn de Montsegur animada en occitan per Pau Garrigues.

Comencèt per la visita del musèu puèi passatge obligatòri pel restaurant.

Un còp assadolats, una passejada digestiva s'impausèt... Direccion le Trauc dels Corbasses, polit endreit ! L'excursion s'acabèt per la visita d'un talhièr de fabricacion de plectres (mèdiators) de còrna. Una jornada plan agradiva e instructiva !!

Le Trauc dels Corbasses

Plectres de còrna

Talhièr de practica viva – Iogà del ríser

24 de junh de 2026

Le darrièr talhièr de la sason s'es tengut dimècres passat a l'Espace occitan. Le provèrbi ditz "Mai s'es de fòls mai se ritz" ; le public èra pas al rendètz-vos mas avèm passat un moment agradiu.

Les talhièrs venents de la sason 2026-2027 son ja programats (aigarèla, cosina, tricòt, danças, plantas e cultura, jòc de quilhas...) alara esitetz pas a venir les descobrir !

Cronicas atal

Canicol

Polit mes de mai, cantava le Marcèl de cap Amont.

Fusquèc mès que polidonet, le que ven de s'acabar. Tres en un : tardor a la debuta, ivèrn al mièg (*Mamert, Pancrace e Servais* bufèron sens relambi la fred polara sortida del Grand Congelador) e calimàs, per acabar ! Per la prima, tornaràs l'an que ven.

I a pas pus d'sasons, mon brave monsur !

Ara que fa un chic melhor, torni me passejar e, la setmana passada, encontrèri le Pipeta.

« Les saberuts del temps que fa, me diguèc, an dit a la television qu'aquela calor èra una primièra per un mes de mai. S'èra pas jamès vist. Me diràs, un recòrd es totjorn bon a prene, sustot per un país, doça França, qu'arrèsta pas de virar canturla.

- Benlèu, mès se caliá amagar d'un solelh que t'auriá asclat le cap.

- Per me téner al fresc, me metiái cada vesprada a costat del rèc, jos le grand noguier, espatarrat sus un transat.

E figura-te qu'un jorn, mentre que veniái de cabussar dins un sòmi encantaire, ausiguèri : *Pliz, pliz ! PLIZ, PLIZ !*

Me despertèri d'umor marrida, que me calguèc me desnòsar dels braces de la princessa que veniái de desliurar de la preson del castèl maudit. Dobriguèri un uèlh e te vegèri un quicòm ; un espaurugal ? Diable, non !

Un tipe te me gaitava. Qunna copa ! Avia sul cap un capèl amb un plumet, sul nas lunetas de solelh amb brancas jaunas fluòs, flors e colors de totas menas èran dessenhadas sus sas cauças cortas e èra cauçat d'espardilhas amb caucetas estiradas ducas al genolh. Una òbra d'art sus patas.

Pliz, mai darling vouloir parler français bon et savoir si canicol, i tiz masculin o feminin ? me demandèt aquel falord.

Una altra òbra d'art, la *darling* qu'aviái pas vista ; avia les pòts pinturlejats de colors mirgahadas, una rauba al ras de sas pèrnas plan confortablas e èra cauçada d'esclòps cluquejants, benlèu connectats e capables de legir les Chols R Còd.

Aquel animal m'aviái despertat per me demandar se *canicol* èra feminin o masculin ! Non mès, se creses !!!

Bogre de piòt, li respondèri, *canicol* pòt èsser pas que feminin ! **Es aissabla o non, la canicol ? ! Alavetz... !!!**

Pòdi te dire que las doas auròras borealas *made in England* an pas landrinejat per fèr tirar.

- La *darling* a pas demandat se la formula « gròs pèc misogin » èra masculina o feminina ?

- Non. Se deviá de pausar aquela question ?

- Deviá conèisser la responsa, es pr'aquò que... »

Le Pipeta, plan soscaire, s'enanèc.

Le Cabòs

*****

Cronica d'Alan Vidal

Le poder del cabecon

Per las longas velhadas d'autres tempes se contava causas de tot pel. Un còp les mainatges alheitats le registre narratiu cambiava. Las meninas se calhavan per s'escambaissar al prèp dels tisons d'un fuòc moribond, del temps que les òmes ataulats, la botelha de vin eisseçada, gausavan contar istòrias trufetas que las femnas, le nas dins lor brocatge, fasián mina de pas entendre.

Aqueles relats gausi pas les tornar contar, non pas per puritanisme mès perque la gent feminina i èra mespresada e voldriái pas còrrer le risc que, a grand tòrt, passèsse per un rustre grossièr e misogin. Me'n volgatz pas pr'aceste, le del Justin de la Ramada.

Le Justin e sa femna la Loïsa trabalhavan sens tròp de biais la bordeta de la Ramada. Les paures fasquèron tot per aver un eiritièr mès... per de badas. Sens gaire d'espèr per l'avenir se daissavan anar e venguèron lèu las predas designadas de las rumors localas que mancavan pas d'exagerar lors qualitats inveteradas de pintaires e de mal recaptats.

Se contava, de vertat o pas non sai, qu'après un sopar de batre le Justin qu'aviái desquilhat botelhas de vin e engulit veirons d'aigardent, s'espatarrèc a la luor d'una mièja luna sul pielòt d'àbets de la ièra, regde de sòm, de lassiera e de ganarra.

Quand s'agisquèc de le despertar per que se'n tornèsse a l'ostal agèron bèl le socatir, le Justin demorava inèrte, tot just se ne roncava un chic mens fòrt.

Le sopar acabat, sol demorava sus la taula un cabecon fèit a l'ostal e madurat al calimàs. Un còp entemenat per un chapaire, le formatge enferenava a mès de dètz passes e tanplan que les bateires pertant grands manjaires l'acabèron pas.

Un coquin s'imaginèc per rire de fèr niflar aquela puantor al Justin. La li passèron jol nas, torcisquèc las nasicas, rufèc las mostachas e encara tot endormit, les uèlhs tampats ça demandèc : "Es tu Loïsa ?"

Cronica de Claudina Solhà

Pèi, un òme ordinari

N'é cap de prumèra junèssa, lèu que va acabar les soissanta-cinc. E portant una persona d'aué.

Mes non vos pensetz cap que Pèi fasa partida d'aquelis retiradis fòrt conectadis d'ara, ni tanpauc d'aquelis citadins complètament pergudis dins la modernitat, que nani. Pèi que viu a la campanha, en çò nòste. Benlèu qu'é le vòste vesin.

Pagés dins l'anma, petit agricultor, coma un flòc d'autis qu'ensaja de se'n deishir coma pòt. Una fegura redona dejós una casqueta vissada aishul cap, un parelh de lunetas aishul nas, l'aire agradiu, amb güaireben tostemp un sorríser als pòts, le güelh coquin a còp d'estonas : atal que l'avetz devant vos. Un gran trebalhaire, mes que sap soscar abans d'entrepreneur una causa, en tot ensajar d'estaubiar sa pena.

Qu'é bon andà tot, Pèi. Fèr un brave òrt andà véner's las produccions al mercat, eilevar galias, polets e caulas, tant coma lapins dins la mema optica (amb l'ajuda de la sèva femna). Mes tabés que s'i entend en mecanica. S'a le tractor (pro vielh) en pana, que'l se desmonta, que tròba çò que truca aquí dedens, que recupèra la pèça fautiva, que se'n procura una auta, e que torna méter tot aquò en marcha. E fè tirar ! Mèma causa andà l'autò (que s'avança ela tabés).

La maçoneria que non li fè cap paur. Capable d'anar cambiar teules aishús un tet, que'n profieta andà tapar las gotèras, ramonar la chemenèia s'ac cal, e cimentar-i a l'entorn, que l'aiua non i passe. Mes que pòt altant plan refèr les piquets d'una clotura o afortir una bastissa, que le vent non s'empòrte las pòstes d'un engard per exemple.

Le boès tabés que l'interessa. Que sap causir l'arbe que cal andà l'usatge volgut, le de la lenha de caufatge, diferent del que servirà per lambordas e planchas andà adobar la bòrda. Amb l'ajuda dels utisses que'l ressèga, tronçona, faiçona e le rend a casa, prèst a l'emplec quand sia sec a punt.

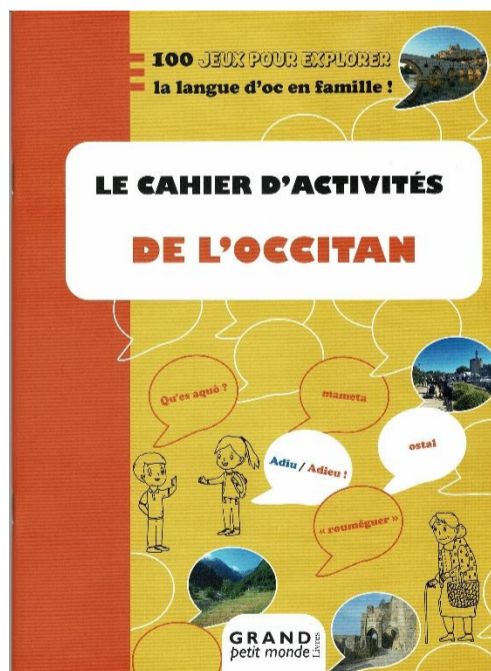
Que s'i entend tabés anda'l bestiar (ara abandonat). Que fasia pervier goelhas e vacas, e que venia als boishèrs de plan bonis anhèls e vedèls biòs . E que l's i sabia parlar calmament, sense jamès bruscar-las. Que las aimava, e qu'èra malurós tot còp que'n perdia una.

Que sabia tabés ocupar's dels arbes frutèrs, que li davan provisions de pomas, peras, prunas, gastanhas. Un mèstre tabés andà educar un can, aprenent-li tot siau çò que calia andà que guardèsse le tropèl sense fèr mal a las bèstias.

Pèi, un òme del pas lent mes segur, que's sap préner cinc menutas le maitin quand deish de casa, andà mirar's le paisatge, les cambiaments sasonalis, çò que li permet de traçar le programa de la jornada.

Una persona brava, aishús la quala podetz comptar, tostemp prèst a rénder-vos servici, que s'avança quand vos ve plan cargada, e qu'ensaja de vos adobar las causas sense demanar-li arres.

*****

PARUCION

L'ostal d'edicion GRAND pichon mond ven de publicar le Quasèrn d'activitats de l'occitan. Aquel libre es coma un quasèrn de vacances ; s'adreça als mainatges (tre 8 ans), als debutants e als falses debutants.

Les exercicis son en gascon e en lengadocian. 52 paginas de jòcs (vocabulari, expressions, prononciacion...).

Se pòt crompar a l'Espaci occitan al prètz de 9,90 €.

Per ne saber mès !!!

<http://festenoc.free.fr/>

<https://tradestiu.fr/>

<https://www.locongres.org/>

<https://lasorgadoc.org/>